

SYMFO-NYT

LMISC i sokker

Side 4-15

26. årgang nr. 1. maj 2018

Medlemsblad for Aalborg Symfoniorkesters Venner

SYMFO-NYT

medlemsblad for
Aalborg Symfoniorkesters
Venner

Redaktion:

Anna la Cour-Harbo

Bestyrelse:

Formand Bjarne Juul Nielsen

Poseidonvej 6
9210 Aalborg SØ, tlf. 29 25 09 11
bjarnejuulnielsen@gmail.com

Næstformand Jan Mygind

Gyldenlakvej 8
9400 Nørresundby, tlf. 40 52 42 71
janmygind@gmail.com

Kasserer Jan B. Pedersen

Skovparken 32 B
9000 Aalborg, tlf. 26 81 38 73
thorsenmj@stofanet.dk

Redaktør af Symfo-Nyt

Anna la Cour-Harbo
Hestebakken 9
9240 Nibe, tlf. 31 26 01 81
annalacourharbo@gmail.com

Sekretær Kim Topholm Andersen

Råbjergvej 11
9220 Aalborg Øst, tlf. 21 96 71 29
kimtopholm@stofanet.dk

Kirsten Borup

Stauvej 35
9240 Nibe, tlf. 98 35 52 35
marbokir@yahoo.dk

Mærk magien

Musikkens magi bredte sig i kirkerummet, da 24 konfirmander marcherede ind i kirken søndag morgen kl. 9.00. Vi bedsteforældre kiggede glad forundrede på hinanden, for det var da vist musikken fra Star Wars? Trompetens og orglets brus gav lidt gåsehud, mens vi naturligvis kiggede på vores barnebarn. John Williams' filmmusik følte helt rigtig for både unge og gamle.

Lørdag 2. juni spiller Aalborg Symfoniorkester "Galaksens flotteste filmmusik", når Jakob Stegelmann som aftenens vært præsenterer musikken fra bl.a. Star Wars og E.T.

"For der er intet som det fysiske møde med musikken! At sidde i den smukke koncertsal i Musikens Hus med dens fremragende akustik er en oplevelse hver gang, hvad enten man er tilhører eller musiker! Så giv dig hen til musikens kraft – velkommen!"

Ordene er 1. gæstedirigent Michael Schönwandts i Symfoniorkestrets nye program for sæsonen 2018/2019.

Musikchef Jan Kvistborg byder også velkommen:

Mærk magien - luk musikken ind.

Store navne på vej

Sonning, Malko og Melchior – virkelig tre verdensnavne i forbindelse med musik, og forbindelsen er der til Aalborg Symfoniorkester.

Ved 75-års jubilæumskoncerten i februar fik vi årets Sonningpris-modtagers værk at høre med Hans Abrahamsens instrumentation af Debussys Childrens' Corner.

En Malko-vinder kommer jævnligt forbi Musikens Hus, nemlig Rafael Payare, som vandt Malko-konkurrencen i 2012. Malko-konkurrencen 2018 blev holdt i april i Koncerthuset i København, og vinderen blev Ryan Bancroft.

Apropos Nicolai Malko studerede Jens Schrøder under ham på konservatoriet i Prag i 1930'erne. Nævnes i den forbindelse skal også Joshua Weilerstein, der som 22-årig vandt Malko-konkurrencen i 2009. Måske kan nogen huske, da han besøgte Aalborg mortensaften 2011. En ung, glad knægt, der dirigerede Aalborg Symfoniorkester!

I øvrigt er Joshua Weilersteins søster, cellisten Alisa Weilerstein, gift med Rafael Payare.

Ægteparret gav koncert med Aalborg Symfoniorkester i oktober 2014.

Mange andre store navne kunne

Alisa Weilerstein

nævnes, men et in spe kunne være Cornelia Beskow, som vandt The Lauritz Melchior International Singing Competition i november. Der er mulighed for et genhør 9. august ved Aalborg Operafestivals åbningskoncert i Musikens Hus, hvor de to solister er Cornelia Beskow og Magnus Vigilius, som vandt andenprisen i 2014.

Der mangler bestemt heller ikke store navne og store oplevelser i Aalborg Symfoniorkesters flotte program for 2018-2019.

LMISC - en kraftanstrengelse

Wagner-konkurrencen på internationalt niveau giver skønne oplevelser og en ubeskrivelig masse arbejde til Aalborg Symfoniorkester

I 2008 var jeg Aalborg Symfoniorkesters musikchef. Jeg fik den vanvittige, men samtidig indlysende idé, at jeg med min fortid som wagnertenor på alle verdens store operascener burde arrangere en konkurrence for unge wagnersangere, nu da jeg havde ”mit eget” orkester. Jeg udnyttede mine forbindelser til betydelige personer i Wagner-verdenen til at skaffe dirigenter, jurymedlemmer og ikke mindst det frygtindgydende ærespresidium.

Jeg var så heldig netop at have ansat en anden tenor som min ”projektkoordinator” (en eller anden titel skulle han jo have!). Hans navn var Jan Kvistborg, kaldet ”Kvisten”.

Da jeg stoppede som musikchef i 2011 valgte man ham som min efterfølger, og han besluttede, at LMISC skulle fortsætte med mig som konsulent. Tak for det!

Specielt i den daværende administration mente mange, at vi var vanvittige. Men trods stor

modstand viste de to tenorer sig at være særdeles stædige, og mod alle odds lykkedes det os i 2010 at holde The Lauritz Melchior International Singing Competition (LMISC) i Aalborg Kongres- og Kultur Center.

Det blev en bragende succes, og vi stilede straks efter at indvie det nye Musikken Hus med LMISC 2.0. Det skulle have været i efteråret 2013, men blev lidt senere end planlagt, da indvielsen af Musikken Hus blev forsinket. Det blev i foråret 2014 i stedet.

En stor succes

Også denne gang var konkurrencen en stor succes, så vi planlagde straks version 3.0 til efteråret 2017, idet vi således gik tilbage til den oprindelige treårige kadence. Ergo - hvis alt går, som vi ønsker os, bliver version 4.0 holdt i efteråret 2020.

Konkurrencen er for administrationen en ubeskrivelig kraftanstrengelse, som strækker sig over

Leder af LMISC Poul Elming byder velkommen til Cornelia Beskow - før nogen af dem vidste, at hun ville vinde tre priser.

i hvert fald to år. Det er dog mit indtryk, at man faktisk er begyndt at hygge sig med den enorme udfordring. Men selvom al planlægning og administration lykkes, nytter det alt sammen intet, hvis ikke orkestret er med på spøgen. Heldigvis lader det til, at musikerne nyder den enestående mulighed

for at være en del af et meget stort orkester. Vi kører normalt med 20 – 25 ekstra musikere, og det er faktisk konkurrencens største udgift. Men WOW, hvor er det skønt at høre et orkester af den størrelse.

Præjuryen består af to wagnersangerkolleger: Stig Fogh Andersen og Lisbeth Balslev, sangpæ-

Friedemann Layer var dirigent - og blandt dommerne.

dagogen, docent Susanna Eken samt mig selv. Vores opgave er at blindlytte alle tilmeldte sangere,

En stor gruppe gymnasieelever var med i projektet.

og i 2017 var der ikke færre end 100! Derefter enes vi om, hvilke 16 sangere, der skal med i konkurrencen, og da der altid kommer afbud, har vi også en prioriteret venteliste.

Gratis adgang

8. november ankom sangerne, den 9. havde de prøve med pianisterne, ligeledes gode bekendte og måske de to bedste i landet til netop denne type job, Leif Greibe og Ulrich Stærk. Den 10. og 11. var der hhv. indledende runde og kvartfinale, hvor præjuryen igen var i sving.

Fra og med disse to runder og inklusive alle orkesterprøver er der gratis adgang for publikum, hvilket gør LMISC til noget helt specielt i henseende til at fungere som pædagogisk formidler af Wagners skønne musik. Genken-

Præjurien var fra venstre Lisbeth Balslev Stig Fogh Andersen, Susanna Eken og Poul Elming.

delsens glæde er jo som bekendt den største, og her har publikum virkelig mulighed for at lære musikken at kende.

Der er efter kvartfinalen kun otte sangere tilbage, og om søndagen, den 12. var der klaverprøver for disse med dirigenten, den aldeles glimrende østriger Friedemann Layer. Mandag og tirsdag den 13. og 14. var der orkesterprøver, og den 15. fandt semifinalen sted.

International jury

Her mødte man for første gang den internationale jury, som i år bestod af dirigenten, Friedemann

Layer, tenoren Siegfried Jerusalem, barytonen Andreas Schmidt (begge er i øvrigt også anerkendte sangpædagoger), operainstruktøren, tidligere operachef Kasper Holten, Den Jyske Operas chef Philipp Kochheim, chef for operaen i Göteborg, operainstruktøren Stephen Langridge og endelig mig selv. Som juryformand uden stemmeret har vi hvert år til alles store glæde haft tidligere ombudsmand for Folketinget, dr.jur. Hans Gammeltoft Hansen.

Der var en enkelt dansk sanger med i semifinalen, mezzosopranen Ingeborg Børch. Desværre

Finaledeltagerne fra venstre Hyunjee Kim, Cameron Schutza, Cornelia Beskow og Insu Hwang.

blev semifinalen endestation for Ingeborg, men hun gjorde det fremragende, specielt når man betænker, at hun netop har foretaget en stemmeomlægning fra sopran og er ganske ny i det wagnerske univers. Det bliver spændende at høre, hvordan hun udvikler sig i tiden, der kommer.

Ved de to indledende runder var der ligeledes en dansk tenor, Lukas Christian Noerbel. En meget smuk stemme, som vi sikkert vil komme til at høre mere til.

Hvis vi ser tilbage på danske sangeres deltagelse i LMISC de første år, så er der faktisk meget positivt at rapportere: I 2010, var

der to danske sangerinder, som har gjort det aldeles strålende - sopranen Brit-Tone Müllertz, som internationalt har markeret sig med mange roller i Wagnerfaget, og Ditte Errboe, som er fast medlem af koret i Bayreuth og har flere engagementer i ind- og udland.

I 2014 var det sværdsiden, der var flot repræsenteret. Basbarytonen Jens Søndergaard nåede semifinalen, og hans wagnerkarriere ser lovende ud, idet han i 2019 skal synge Wotan i Rhinguldet på Den Ny Opera i Esbjerg.

Ligeledes i 2014 opnåede en dansk tenor, Magnus Vigilius, andenpladsen i konkurrencen.

Og her må vi nok konstatere, at det blev startskuddet til en meget interessant karriere. Han har sunget Siegmund i Esbjerg og har også mange internationale engagementer i sin kalender. LMISC gør virkelig en forskel for de deltagende sangere.

Dronningen protektor

H. M. Dronning Margrethe II er konkurrencens protektor og var som i 2010 og 2014 til stede ved gallafinalen, hvilket altid kaster en helt speciel glans over kon-

kurrencen i almindelighed og gallafinalen i særdeleshed. Jeg er overbevist om, at majestættens opmærksomhed og støtte virkelig er med til at løfte konkurrencens anseelse både herhjemme og i udlandet.

Af de oprindeligt 16 sangere var der til gallafinalen nu kun fire tilbage: Sopranen Cornelia Beskow fra Sverige, barytonen Insu Hwang fra Sydkorea, tenoren Cameron Schutza fra USA samt mezzosopranen Hyunjee Kim også fra Sydkorea.

Musikchef Jan Kvistborg i baggrunden og borgmester Thomas Kastrup forrest ser til, mens dronningen gratulerer Cornelia Beskow med sejren.

Jeg har her nævnt dem, som de blev placeret. Ud over førsteprisen vandt Cornelia også Orkestrets Pris og Publikums Pris.

I tiden inden konkurrencen har jeg den store fornøjelse at møde nogle musikinteresserede gymnasieelever fra Nordjylland. Denne gang havde jeg et par musikere med, og vi tegnede og fortalte om ledemotiver, bogstavrim, Tristanakkorden og en masse andet spændende wagnerrelateret stof. Til den første orkesterprøve var 200 af disse elever til stede i Musikkens Hus, og til Semifinalen var de igen i salen. De skulle efter den sidste sangers optræden stemme om, hvem der skulle Have Ungdommens Pris. Også de valgte Cornelia Beskow.

Enestående sanger

Man må altså konstatere, at Cornelia gjorde ”rent bord”. Hun er også en aldeles enestående sanger, som vi med garanti kommer til at høre meget mere til, og hun var efter min mening den helt rigtige vinder. Jeg bliver nødt til at nævne, at hun faktisk har fået størstedelen af sin uddannelse på Operaakademiet i København – så lidt dansk er hun da. Ikk’?

Lige fra vi havde den første LMISC i 2010, har alle deltagende sangere været enormt glade for

Det var en kraftanstrengelse for orkestret - men også sjovt.

den åbenhjertige modtagelse og venlige behandling, de har mødt. Stort set alle har givet udtryk for, at LMISC er den bedst organiserede konkurrence, de har oplevet. Cadeau til Aalborg Symfoniorkestrets ansatte i alle konkurrencens funktioner.

Som sagt hedder planen nu 2020. Og efter tre gange LMISC med en sopran som vinder af 1. prisen, ville det være herligt, hvis vi om tre år får mulighed for at vælge en anden stemmetype – måske en tenor som Lauritz Melchior selv?

Må jeg slutte med at sige – forhåbentligt – vel mødt i november 2020!

Poul Elming

Cornelia Beskow

Cornelia Beskow vandt både førsteprisen på 150.000 kr og Aalborg Symfoniorkestrets pris plus publikumsprisen. ”Cornelia Beskow repræsenterede den lyrisk-dramatiske soprantype, bl.a. i rollen som Sieglinde i Valkyrien og Elisabeth i Tannhäuser med en intens og klangskøn sopran og et fornemt tekstforedrag”. (Tore Mortensen i NORDJYSKE).

Cornelia Beskow kommer fra en kunstnerfamilie. Hun er vokset op med at være med bag scenen, hvor hun stod i kulissen og kiggede med. Hun begyndte tidligt at interessere sig for teatermusik, og opera er jo en unik kombination af teater og musik. Som 12-årig besluttede hun sig for at ville være operasanger.

Cornelia Beskow tog solisteksamen fra Operaakademiet i København i 2012, hvor hun sang Donna

Elvira i Don Giovanni og Tatjana i Eugen Onegin. Hun debuterede som Ræven i Janáceks Den fiffige lille ræv i december samme år i København. Hun havde et stort gennembrud som Sieglinde i Valkyrien på Kungliga Operaen i

Stockholm i maj 2017 med ingen ringere end Nina Stemme som halvsøsteren Brünhilde.

Samme sommer sang hun Sieglinde igen i Den ny Opera i Esbjerg.

I juni 2015 modtog Cornelia Beskow sammen med ni andre talenter i scenekunst en Reumert Talent i forbindelse med Årets Reumert 2015 for sin optræden i Rosenkavalieren og Lady Macbeth fra Mtsensk på Det Kongelige Teater i København. ”Hun fascinerede med sin sceneudstråling og ramte tilhørerne lige i hjertekulen”, som juryen udtrykte det.

Anna la Cour-Harbo

En virkelig heltetenor

”Uden mad og drikke duer helten ikke”. Frøken Jensen gik beslutsomt ud i køkkenet for at lave en portion øllebrød til lille Lauritz. Den nyansatte husbestyrerinde Kirstine Marie Jensen havde hænderne fulde med bl.a. at sørge for fem børn, hvoraf den yngste Lauritz endnu ikke var fyldt ét år.

Om det nu var øllebrød, havregrød eller fløjlsgrød, som frk. Jensen lavede til spædbarnet, eller om hun havde en anelse om en kommende helt, ved vi ikke; men faktum er, at hun var blevet ansat til at føre hus for skolebestyrer Jørgen Melchior i København, da hans kone var død i barselsseng i marts 1890.

Sang i kirkekor

Lauritz sang som dreng i den engelske kirkes kor, hvor hans sopran vakte opsigt. Hans talent var allerede da tydeligt. I 1908 kom han ind på Det Kongelige Teaters operaskole, og han debuterede som baryton i ”Bajadser” i 1913. Dirigenten hed Carl Nielsen.

Lauritz Melchior fandt imidlertid ud af, at hans stemme måske

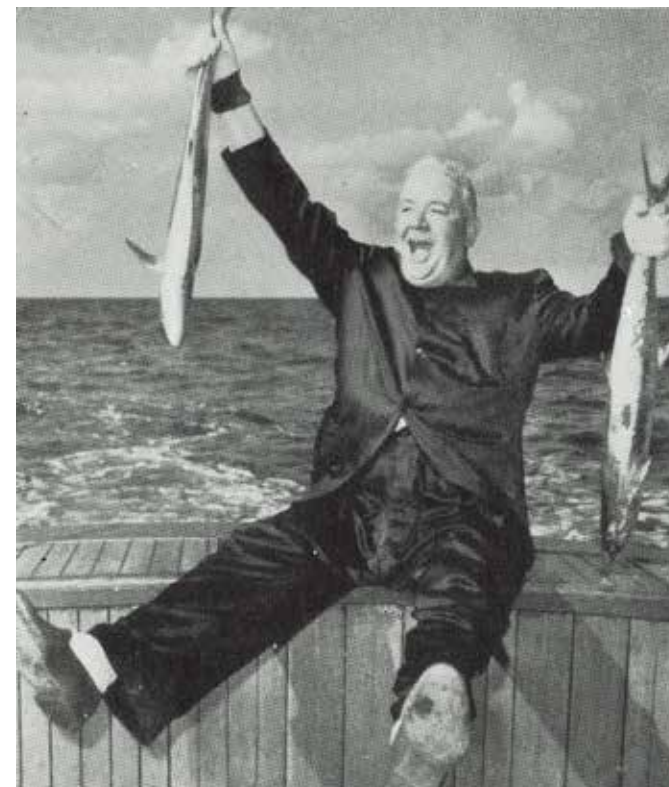
alligevel ikke var en baryton. Han fik undervisning af Wilhelm Herold og debuterede igen i oktober 1918. Nu sang han Tannhäuser i Wagners opera – som tenor.

I de følgende år går det stærkt med berømmelsen. Han er omkring promenadekonserterne i London, han synger Sigmund i Valkyrien på Covent Garden, Wagners enke inviterer ham til Bayreuth, og han optræder sammen med Nellie Melba i BBC’s første udsendelser.

Som wagnersanger er han meget populær i Tyskland, men det bliver også et problem for ham, idet han har et jødisk klingende efternavn. Selv er han dog ikke af jødisk herkomst. Lauritz Melchior rejser til USA.

På Metropolitan

I februar 1926 havde han sin førsteoptræden på Metropolitan i New York som Tannhäuser, og fra den aften strakte hans storhedstid sig frem til hans afsked derfra i 1950. Han var ved siden af Kirsten Flagstad den bærende kraft ved operaen. Han fik 1000 dollars for

Lauritz var en livsnyder, der bl.a. elskede at fiske - og at spise fangsten

hver forestilling, hvilket var det højeste honorar, som blev givet der.

Melchior var blevet et verdensnavn, som også sang i bl.a. Chicago, Buenos Aires og London. Han indsang en mængde gramofonplader og medvirkede i en række film.

Torsdag 2. februar 1950 skulle blive Melchiors sidste aften på Metropolitan. Han har da sunget 518 forestillinger på den berømte scene. Partiet som Lohengrin er på plakaten. Det er en af hans glansroller. Der er 15 fremkaldelser. Han har sunget her siden februar 1926 og ser frem til at opleve sit

25 års jubilæum det følgende år.

Men uoverensstemmelser med operaens nye chef Rudolf Bing forårsager, at denne torsdag bliver Lauritz Melchiors sidste på Metropolitan.

Lauritz Melchior Show

I 1953 begyndte Melchior en ny og populær form for sceneoptræden med sit "Lauritz Melchior Show". Sammen med et ensemble af dygtige sangere og pianister turnerede han i hele USA med stor succes.

Han døde i Californien 18. marts 1973 og ligger begravet på Assistens Kirkegård i København. Lauritz Melchior var en af det 20. århundredes bedste wagnertenorer. En anmelder skrev: "På scenen er han Siegfried i egen person. Hans proportioner er heroiske. Han måler ca. 190 cm på strømpefodder og

vejer 250 pund".

Det siges, at Lauritz Melchior var lidt af en livsnyder. I sin fritid var han en passioneret fisker og storvildtjæger, ligesom han var en dygtig kok. Hans livret skulle have været oksehalesuppe.

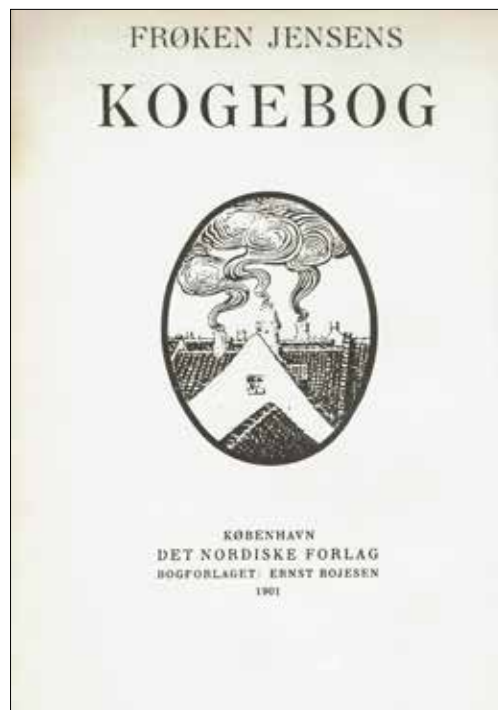
Måske blev hans glæde ved mad grundlagt i København af den dygtige husbestyrerinde, frøken Jensen. Menuen blev sikkert ikke ved øllebrød, for frøken Jensen

blev i huset hos melchiorfamilien til sin død i 1923. Her samlede hun de opskrifter, som blev serveret i huset, og udgav dem i 1901 som "Frøken Jensens Kogebog". Den fik straks meget stor succes, og den er udgivet i mange oplag siden.

Hun tjente

godt på sin bog, og det var frk. Jensen, der betalte Lauritz' uddannelse.

Anna la Cour-Harbo

Spændende prøver

For os var der ingen tvivl. Cornelia Beskow var den foretrukne kandidat i The Lauritz Melchior International Singing Competition, da vi var til generalprøverne dagen før konkurrencens afslutningskoncert. Hun sang som en drøm, og hun havde en udstråling, der langt overgik de andre deltagere. Hun

smilede og var så fokuseret på samme tid.

Det måtte være hende, hvis hun kunne præstere det samme på konkurrenceaftenen – og det kunne hun jo.

Der var åben adgang til prøverne, som kun varede i to timer. Orkestret havde en halv time til prøver med dirigenten, Friedemann Layer Derefter havde hver finalist en halv time, hvor de selv kunne vælge, hvad de ville øve.

God stemning

Der var god stemning, og selv om der flere gange blev afbrudt midt i et forløb, var prøverne en udmærket måde at lytte til stor sang på.

Desværre kunne publikum ikke høre, hvad solist og dirigent sagde til hinanden. Hvis det havde været muligt, ville vi have været med lidt længere ned i detaljen, men den åbne prøver var under alle omstændigheder værd at bruge et par timer på.

Det var også sjovt at se orkestret i en lidt anden attitude, end vi er vant til - i afslappet påklædning, på strømpesokker (som på forsiden) og med mobilen inden for rækkevidde, når der var pauser.

Jørgen la Cour-Harbo

Cornelia Beskow sprudlede af humør under prøverne.

Samarbejde til mange sider

Symfoniorkestret har haft en hæsblesende jubilæumssæson. Når den slutter lige før sommerferien, har der været spillet 22 koncerter. The Lauritz Melchior International Singing Competition har været holdt for tredje gang, og der har været andre projekter, som orkestret har været involveret i uden for og i Musikkens Hus.

Man bliver helt forpustet, når Anders Christensen, orkestrets souschef, remser op. I årets løb følger den ene koncert bare efter den anden, uden vi som publikum får registreret antallet, men 22 er rigtig mange – nok også for mange, er Anders Christensens vurdering.

- Der skal være balance mellem udbud og efterspørgsel, siger han. Der bliver solgt flere koncertbilletter end tidligere, så vi er selv med til at udvide ”markedet” for nu at udtrykke det på den måde, men vi skal heller ikke trætte publikum. Det er ikke afgørende, at der er fuldt hus, men på den anden side

skal vi jo heller ikke tilbyde så meget, at halvdelen af salen er tom.

I den kommende sæson er der planlagt 16 koncerter, og det er nok et mere rigtigt antal.

Ny musik - med måde

Repertoiret betyder også en del for billetsalget. Vi har en forpligtelse til et bredt repertoire. Det indebærer bl.a., at der også skal spilles nyere og ny musik, selv om vi ved, at det tiltrækker færre. Også det er en balance.

Vi skal ikke være insisterende over for publikum, men der skal være plads til udvikling. Vi har respekt for vores publikum, og vi vil ikke udsætte dem for det mest avancerede nye musik. Publikum har ikke lyst til det – og det har vi i øvrigt heller ikke.

Det tabte Land

Et af de aktuelle projekter, Anders Christensen er spændt på, er Det tabte Land, en koncert, der er

Forestillingen i Hjørring er bygget op over Poul Anker Bechs kunst.

skabt i et samarbejde med Vendsyssel Teater. Det har i efteråret premiere på sin hidtil største opsætning, der er beskrevet som en musikdramatisk forestilling om maleren Poul Anker Bechs liv og billeder.

Musikken er komponeret til forestillingen af danske Nicklas Schmidt. Han er bl.a. kendt for musikken til Jussi Adler Olsens film Flaskepost Fra P og filmen Unge Astrid, der fortæller om Astrid Lindgrens liv.

Musikken skulle indspilles, og den slags må man normalt tage til det østlige Europa, f.eks. Prag, for at få klaret, fordi prisen her er den laveste.

Lars Sennels, direktør på teatret,

henvendte sig til orkesteret og foreslog samarbejdet. Resultatet blev, at Aalborg Symfoniorkester spiller musikken til årets sommerkoncert. I den forbindelse laves en indspilning, som teatret kan anvende under opførelsen i Hjørring. Det er et arrangement, alle vil vinde på.

Teatret sparer en masse penge til indspilning, symfoniorkestret får adgang til spændende ny dansk musik, koncertgængerne får en oplevelse ud over det almindelige, orkestret opfylder et af sine formål ved at præsentere ny dansk musik – og det hele bliver klaret i Nordjylland.

Anders Lund Madsen, hjerneforsker og foredragsholder, har

et livslangt forhold til Poul Anker Bechs kunst. Det vil han fortælle om under koncerten.

Anders Christensen lyder begejstret, når han fortæller om projektet. Ud over den daglige drift af orkestret med ansættelse, personalepleje og

Souschef Anders Christensen.

den slags, opfatter han selv samspillet med samarbejdspartnere som sin vigtigste funktion – hvor 1+1 bliver til mindst 3. Her er resultatet nærmere 4 eller 5.

Kornets Hus

Et andet spændende projekt er Kornets Hus sammen med Aurion i Hjørring, der har været pioner inden for økologiske melprodukter i en menneskealder. Realdania har sponseret penge til huset, som er under realisering. Det skal bl.a. præsenteres i en video, hvortil Jan Sørensen har komponeret musikken.

Han har tidligere lavet musik til en video om Zoologisk Have

i Aalborg. Den blev indspillet af symfoniorkestret. Det samarbejde bliver gentaget i forbindelse med Kornets Hus. Vi skal i musikken bl.a. høre kornet spire på Livø og vokse i Nordjylland.

Kulturvitaminer

Orkestret har i sæsonen deltaget i det kommunale projekt Kulturvitaminer, der søger at hjælpe sygemeldte personer med stress, angst og depressioner. Kommunens egen beskrivelse af vitaminkuren er:

På kurset opsøger vi forskellige kulturoplevelser, som kan lindre dine symptomer. Kulturvitaminer ”indtages” tre gange om ugen gennem 10 uger. Du mødes med

en fast gruppe på ti deltagere i to-tre timer hver gang. Undervejs præsenteres du bl.a. for, hvordan du ved hjælp af at lytte til musik kan få mental ro og en bedre nattesøvn, hvordan du ved guidet fælleslæsning kan få gode snakke om teksten og få din sygdom lidt på afstand, ved hjælp af fællessang vil du opleve, hvordan sang hjælper dig med en bedre vejtrækning og fællesskabsfølelse.

Kursisterne har bl.a. været til stede under orkesterprøverne. Tilbagemeldingerne fra deltagerne har været meget positive.

Et mere synligt formidlingsarbejde er musik på arbejdspladser og i det åbne rum. Alle nyere ansatte har i deres kontrakt indskrevet, at de skal deltage i den slags arbejde. Nogle musikere elsker det arbejde, andre er mere tilbageholdende. Nogle er rigtig gode til den slags, siger Anders Christensen, og det er meget naturligt også dem, der umiddelbart melder sig til at deltage.

Musikkens Hus

Samarbejdet med Musikkens Hus er også et af Anders Christensens ansvarsområder. Orkestret sidder til leje. Det gælder både kontorer til administrationen og de lokaler, musikerne bruger – ikke mindst koncertsalen. Det er vigtigt, at hu-

set og orkestret har et tæt forhold. De har gjort hinanden stærkere i de fem år, der snart er gået, siden husets åbning.

Orkestret har haft gode forhold med plads til at øve i salen fra 10 til 15.30 det meste af tiden, selv om der skal være andre forestillinger om aftenen. Det er noget helt andet at spille, når de enkelte gange har været nødvendigt at øve i intimsalen i kælderens.

De gode muligheder for at øve er et centralt punkt i de forhandlinger, der er i gang. Den nuværende kontraktperiode er ved at udløbe, så en ny skal forhandles på plads.

Uddannet musiker

Anders Christensen bruger det meste af sin tid på administration, men er konservatorieuddannet musiker. Han spiller trækbasun og er stadig aktiv i sin fritid. Da han var færdiguddannet, var der masser at lave, for der er ikke så mange som mestrer lige netop det instrument.

Det vigtigste var kontakten til Steffen Brandt og TV2, som han har spillet for i 22 år.

Anders Christensen blev ansat i orkestret umiddelbart før åbningen af Musikkens Hus. Administrationen er på syv faste stillinger. Hertil kommer tilkøbt arbejdstid, der svarer til næsten to stillinger.

Jørgen la Cour-Harbo

Tubaister tager hensyn til naboerne

Det kan være lidt svært at finde balancen mellem godt naboskab og lysten til at øve sig på sin tuba, for sådan et stort rør kan høres temmelig langt omkring. Noam Speich Ben-Zvi véd det, for han har stor lyst til at blive dygtigere, så der skal blæses hver dag.

Noam er 11 år. Lige siden han var helt lille, har han vidst, at tubaen var hans instrument. Han forelskede sig i det, da han hørte det ved en koncert, men han måtte vente, til han var ni år, inden han gik i gang. Der skal noget af en dreng til at bakse rundt med en tuba, så den fysiske størrelse betyder noget.

Nu har han en lille udgave af hornet, men selv det er så stort, at det er nødvendigt at hvile det på benet, når der skal spilles.

Underviser i havehuset

Mattias Johansson, Aalborg Symfoniorkesters tubaist, har samme problem som Noam med desibel'ene og det omgivende samfund. Sammen med sin kone, Rikke Øland, der spiller trompet, har han derfor indrettet øvelokale i et havehus bag privaten på Davids Allé i Kærby. Der mødes han

En "voksen" tuba er for stor til Noam. Den er for tung, og han kan ikke nå mundtykket. Derfor spiller han på en baryton.

med Noam en gang om ugen til lektioner i tubaspil. Han er én af fire musikere i symfoniorkestret, som fungerer som lærer i Aalborg Kulturskole. Der er fire tubaelever, de tre andre er først i 20'erne – så Noam er alene på grund af sin alder noget særligt.

Det er han også som musiker, si-

ger Mattias. Han er dygtig og er på to år nået meget langt. Han er allerede med i orkestersammenhæng i talentspirene og aspirant-orkestret i Kulturskolen.

Der er ikke brug for nær så mange tubaister som trompetister, men der er heller ikke så mange, der vælger det store instrument. Det er lidt af en specialitet at undervise i det, så Mattias føler en forpligtelse til at stille sig til rådighed. Ud over eleverne i Aalborg underviser han en gang om ugen i Aarhus.

De færreste af eleverne kommer til at beskæftige sig med klassisk musik. De kommer til at spille i gardere eller brassbands.

Ansæt for tredje gang

Oftest ser og hører vi Mattias tage sig af de dybeste toner i blæsergruppen bagerst på højre fløj i symfoniorkestret. Han har haft en lidt speciel karriere i Aalborg. Det er nu tredje gang, han er ansat. Første gang var i 2000. Efter et par år fik han tilbud om en stilling

Der skal en del luft til at blæse så stort et instrument op. Derfor indgår der også vejrtrækningsøvelser i dagens program.

i Göteborg, og det var for fristende til, at han kunne sige nej. Han er svensker, født i Halmstad, så det skulle prøves.

Efter et par år fik han en opfordring til at komme tilbage, og det gjorde han så. Men igen blev han fristet af et jobtilbud, denne gang i Aarhus, hvor han var i seks år. I 2014 blev det til en ny ansættelse i Aalborg, ”og mon ikke det holder betydeligt længere denne gang?”, siger han med et smil.

Stor udvikling

Som alle andre taler han om den store udvikling, der er sket med orkestret, siden Musikkens

Hus kom til. Samspillet er noget helt andet med de lydforhold, koncertsalen giver, sammenlignet med Aalborghallen og Symfonien. Det kan lyde banalt, men nu kan man høre hinanden, og det er vigtigt.

Selv om han tydeligt kan høres, er repertoiret for tubaer betydeligt mindre end mange af de øvrige instrumenter, men det må man som tubaist finde sig i. F.eks. var han nødt til at tage det pæne tøj på og gå på arbejde for at spille i et

par minutter, da Rafael Payare var på besøg i sidste måned. Han var med til at akkompagnere Dorothea Röschmann i Gustav Mahlers Um Mitternacht, hvor kun blæserne spiller med.

Så kunne han gå hjem igen eller sætte sig på tilhørerpladserne un-

der Anton Bruchners 2. symfoni. Her er der ikke brug for en tuba.

Hjemme i havehuset bliver der spillet en masse. Der skal være gang i instrumentet hele tiden for at holde embouchuren på plads, så der skal blæses de fleste dage. Det er forskelligt, hvor langt tid der skal bruges

på at øve nye stykker. En del af repertoiret har Mattias spillet tidligere, og det skal genopfriskes, men der kommer også nyt til, som skal øves noget mere.

Mattias Johansson er også aktiv uden for symfoniorkesteret. Han har bl.a. været med i Tubakraft, der senest blev holdt i 2017. Her samles ”store blæsere” fra hele landet på Nordkraft og spiller sammen en hel dag.

Jørgen la Cour-Harbo

Copland og klarinetten

Den nye musik er en udfordring for både publikum og musikere

Aalborg Symfoniorkesters sæson 2018/2019 byder på mange spændende oplevelser med kendte og mindre kendte værker.

Dirigenter og musikere vil gerne introducere nyere og helt nye værker, men det er ikke altid, at publikum er så interesserede. Dels indikerer manglende billetsalg den manglende interesse, og dels forekommer det, at enkelte publikummer lister ud eller går i pausen, når den kategori af værker dukker op i aftenens program.

Hvordan skal man lære ny musik at kende, hvis det ikke opleves? spørger de udøvende.

Det er for svært, sært og uinteressant, siger de lyttende.

Det er vist et meget gammelt problem. For eksempel oplevede Mozart det, da kejser Joseph overværede en prøve på Bortførelsen fra Seraillet i 1782. For mange noder, var kejserens kommentar. Hvis historien er sand, kan vi le ad replikken; men den udtrykker

egentlig udmærket udfordringen i at lytte til nye klange, uvante rytmer og længere satser, arier og lignende.

Det kræver en indsats at sætte sig ind i og vænne sig til ukendt musik. Det er så nemt og behageligt at sætte sig tilbage og nyde det velkendte. Heldigvis oplever mange at komme til at glæde sig over et nyt stykke musik, som man har haft lejlighed til opleve flere gange.

Besværet værd

Det kan godt betale sig at stifte nærmere bekendtskab med nogle af de værker, der er nye for én i Symfoniorkestrets repertoire i næste sæson. Knap så velkendt musik kunne eventuelt være Gyögy Ligetis Atmospheres, Charles Ives' The Unanswered Question og Central Park in the Dark, Béla Bartóks 2. klaverkoncert eller Aaron Coplands klarinetkoncert.

YouTube er en nem og billig mulighed for at høre og se musik. Det er helt utroligt, hvad der findes her. I skrivende stund kan alle ovennævnte værker findes på YouTube, oftest i flere udgaver med forskellige kunstnere og orke-

stre. Også Bortførelsen.

Copland og klarinetten.

Aaron Copland blev født 14. november 1900 i Brooklyn, New York. (Død 1990). Hans forældre var jødiske immigranter fra Litauen; faderen havde angliciseret familiens navn Kaplan til Copland.

Copland blev en af de mest respekterede klassiske amerikanske komponister i det 20. århundrede. Han komponerede i mange forskellige

genrer som jazz, kammermusik, vokalmusik, operaer og filmmusik.

For eksempel komponerede han musikken til filmen Den røde pony fra 1948. Den røde pony var en bog skrevet af John Steinbeck i 1933. Filmen var Aaron Coplands fjerde bestilling, og han arrangerede senere en suite af filmmusikken.

Klarinetkoncerten er også fra 1948, instrumenteret for solo klarinet, strygere, harpe og kla-

Leah Aksnes er solist i Coplands klarinetkoncert.

ver. Den var blevet bestilt af Benny Goodman. Koncerten varer godt et kvarter, men hør og se den selv inden 20. september, hvor symfoniorkestrets 1. soloklarinettist Leah Aksnes er solist.

På YouTube kan meget varmt anbefales at høre og se Aaron Copland og Benny Goodman part 1 og 2. Oplev også uforlignelige Martin Fröst. De to klarinettisters kadencer, som kommer ca. halvvejs i koncerten, er herlige. Martin

fröst er optaget i Oslo Universitets store sal, så kan man samtidig nyde (noget af) Edvard Munchs fantastiske vægmaleri, Solen.

Gå endelig ikke glip af Leonard Bernstein, der også på YouTube giver en fantastisk introduktion til klarinetkoncerten. Han var gode venner med Copland, og han taler så smukt og tydeligt et engelsk på videoen.

Anna la Cour-Harbo

Jan Kvistborg fortalte spændende om dirigenternes betydning for orkestret på venneforeningens generalforsamling

Krævende podieplads

Allerede på vej ind til podiet bliver en dirigent vurderet af symfoniorkestrets musikere, og efter bare det første minuts direktion har de en god fornemmelse af, hvordan personen med dirigentstokken fungerer som leder. Det er kontant, og det kan være barskt.

Det fortalte musikchef Jan

Alle nye dirigenter bliver skriftligt evalueret af orkestrets medlemmer

Kvistborg på generalforsamlingen i Aalborg Symfoniorkestrets Venner i forbindelse med den kommende sæsons program.

Han var begejstret over kombi-

nationen af dirigenter, som i det kommende år er tilknyttet, og beskrev samspillet mellem dirigent og musikere.

En dirigents kvalitet afhænger bl.a. at evnen til at formidle sine tanker og ideer ud gennem hænderne.

Det er en meget delikat proces, som nogle har større talent for end andre. Musikere ved med det samme, hvem der står foran dem.

Personlighed er også afgørende. Det er vigtigt, at der er gensidig sympati og respekt.

En dirigent må gerne komme med store forventninger til musikernes tekniske kunnen. Det sætter orkestermedlemmerne stor pris på, men hvis dirigenten ikke formår at udnytte potentialet, bliver tommelfingeren vendt nedad – i bogstaveligste forstand.

Orkestret laver skriftlig evaluering af alle nye dirigenter. Alle medlemmer beskriver i et spørgeskema deres oplevelse, og det er afgørende for, om dirigenten

Mihael Schönwandt er igen 1. gæstedirigent.

kommer til Aalborg igen.

- Jeg forsøger også at hjælpe nye dirigenter ind til orkestret, sagde Jans Kvistborg. De skal vide, at det ikke hjælper at blive irriteret, skælde ud eller råbe ad orkestret, hvis det ikke lykkes første

gang. Man må prøve både en eller to gange mere, indtil lyden er, som dirigenten gerne vil have det. Vi kalder det den nordiske måde at dirigere på.

Længere sydpå i Europa kan det godt blive lidt mere iltet, og den tradition kommer nogle af dirigenterne med, men den virker altså ikke hos os.

Det er kontant og effektivt.

Tager godt mod de nye

- Det er en fantastisk udvikling, at orkestret kan tillade sig at stille den slags krav, understregede Jan Kvistborg. Det er kun muligt, fordi kvaliteten er så høj.

Det betyder også noget, at Aalborg Symfoniorkester er kendt for

at tage godt mod nye dirigenter.

Det er klar til nye udfordringer og vil gerne gå med på nye ideer. Det er en kultur, som man ikke finder alle steder.

1. gæstedirigent bliver igen Michael Schönwandt. Han har et stort hjerte for det nordjyske, og det er en kæmpe fordel, at han er tilknyttet. Han er både en fremragende dirigent, og han skaffer os masser af kontakter.

2. gæstedirigent bliver Hans Graf. Han har holdt igen med at lave andre engagementer, indtil vi havde vores koncertplan på plads.

Han svinger fantastisk med orkestret, og det er helt usædvanligt at have to så store kapaciteter tilknyttet. Andre dirigenter bliver målt op mod dem, så i andre byer ser de misundeligt mod Aalborg.

Så det går rigtig godt, konkluderede Jan Kvistborg.

Generalforsamlingen

Efter en lille times koncentreret og engageret fortælling om orkestret og den kommende sæson blev foreningens generalforsamling afviklet i orkestrets kantine.

Formand Bjarne Juel Nielsen aflagde en kort beretning. Han beklagede, at det ikke i år var lykkedes at afvikle et medlemsarrangement, som der ellers er tradition for. Et planlagt møde med en

musiker måtte opgives på grund af en barselsorlov, der var kommet på tværs.

Der samles fortsat ind til støtte til en ny harpe. Endnu holder den gamle harpe, men den er så slidt, at det er på høje tid med en udskiftning. Foreløbig er der indsamlet 56.000 kr. Mange medlemmer har i forbindelse med kontingentindbetalingen givet et tilskud til formålet.

Han sluttede med en tak til den nye redaktør af SYMFO-NYT for et flot blad.

Kasserer Jan B. Pedersen kunne berette om en lille nedgang i kontingenterne til 14.500 kr., men der var fortsat et pænt overskud på knap 7000 kr. Der er i år overført 22.000 kr. til instrumentkontoen.

Foreningens formue er ved årets udgang godt 30.000 kr.

Jan Mygind og Kim Topholm blev genvalgt til bestyrelsen. Kirsten Lodberg og Inger Kristoffersen blev genvalgt til suppleanter.

Revisionsfirmaet Beierholm blev genvalgt som revisor – endda med tak, fordi foreningen får opgaven løst uden at betale honorar. Erling Thomsen blev genvalgt som suppleant.

Efter generalforsamlingen gav symfoniorkestret aftensmad til de knap 30 deltagere.

Jørgen la Cour-Harbo

Indhold

Mærk magien	side 2
Næste sæson	side 3
LMICS	side 4
Cornelia Beskow	side 11
Lauritz Melchior	side 12
Spændende prøver	side 15
Souschef Anders Christensen	side 16
Tubaisterne	side 20
Ny musik en udfordring	side 23
Generalforsamlingen	side 25

Palle Mørch
Hasserisvej 117
9100 Aalborg

Sætter farve på
SYMFO-NYT

Indmeldelse i foreningen sker hos formanden:

Bjarne Juel Nielsen, tlf. 29250911, bjarnejuelnielsen@gmail.com